

24 October

6

B.4510

GEHEIM.

H. 3v.

Handwritten: Besloten vergadering van de
Katholieke Centrale Heerlen.

Hierbij heb ik de eer Uwer Excellentie

Afschrift aan te bieden van een verslag van een op 14 October 1946
te Heerlen gehouden besloten vergadering van de Katholieke Centrale
Heerlen, naar den inhoud waarvan ik mege verwijzen.

HET HOOFD VAN DEN CENTRALEN
VEILIGHEIDSDIENST
voor dezen,
De Luitenant-Kolonel,
o/l.

AAN:
Z.E. den Min.v. Binnenlandische
" " " " Justitie *Zaken*
Hoofd Z.E. IIB.

Handwritten signature
L.L.v.Laere.

Handwritten: Afschrift van het. Luitenant
op naam van het Bureau B

COMMISSARIAAT VAN POLITIE TE HEERLEN

HEERLEN, den 15 October 1946

19 OCT.

LITT.: G.

No. 198/1946

BIJL.: ---

Aan

het Hoofd van den centralen Veiligheids-

BETR. Besloten vergadering v. Kath. Heerlen op 14 Oct. 1946, met spreker Schussnig.

dienst

Javastraat 68

's-GR AVENHAGE.

Verzoeken bij beantwoording datum, letter en nummer van dit schrijven aan te halen.

Heer Schussnig
H. K. O.

Verslag van een

Op Maandag, 14 October 1946 werd in het Royal-Theater te Heerlen door de Katholieke Centrale Heerlen, waaronder ressorteren: de R.K. Standsorganisaties: De Kath. Arbeidersbeweging, de R.K. Werknemende middenstand, de Limb. Landbouw- en Tuindersbond, de Kath. Mijnerkersvereniging en St. Adelbert, omstreeks 20.30 uur een besloten vergadering gehouden, waarbij als spreker optrad Dr. Kurt von Schussnig, voormalig Bondskanselier van Oostenrijk. Hij hield een rede over: "De Toekomst van Europa". De vergadering werd bijgewoond door ongeveer 1000 personen, en had een rustig verloop. De voorzitter van het bestuur der Katholieke Centrale Heerlen, H. Dassen (2e kamer-lid), opende deze vergadering met den christelijken groet, heette Dr. von Schussnig in dezen kring van harte welkom, noemde hem een strijder tegen het ondergegane Nationaal Socialisme en vertrouwde, dat hij nog een voorname rol zal spelen in het toekomstig Europa.

Na zich in het Nederlands tot de vergadering te hebben gewend, gaf hij het woord aan de zangvereniging "Mignon", welke een drietal liederen ten gehore bracht. Hierna nam Dr. von Schussnig het woord, en hield de navolgende rede.

"Dames en Heren, Wie over de toekomst van Europa wil gaan spreken, vraagt zich af in welke taal hij zich het beste verstaanbaar kan maken en dan denk ik aan de Duitse taal.

Het Koor heeft diepe indruk op mij gemaakt. Het is het eerste koor dat ik hoor, sedert 17 Maart 1938 in Weenen.

Ik acht het een grote eer voor mij, hier te kunnen spreken, en ik denk, dat zoo grote en belangrijke schrede gedaan wordt om een nieuw Europa op te bouwen.

Ik ben van harte blij, dat ik naar U heb mogen komen. Dit is geen phrase, maar komt recht uit mijn hart. Ik ben dan ook zeer verheugd door U te zijn uitgenodigd. Ik ben ervan overtuigd, dat met een persoonlijk contact meer bereikt wordt dan met diepzinnige conferenties.

Wie over het lot van Europa spreekt, doet er goed aan zich be-noedzaam en met een schuchter voorbehoud aan zijn opgave te wagen. Met dat voorbehoud, dat een ieder zou maken, die voor het, versluerde beeld treedt, gedachtig de kortzichtigheid van de menselijke blik, die in de toekomst wil zien, doch gedachtig ook, het wonder, dat altijd weer "GELOOF" en "WILLEN" bewerken.

Wie toch gelegenheid heeft, vanaf deze plaats zijn ideeën te be-tuigen voor den bedwingenden macht van den geest, de traditie, de moed der martelaren en belijders, aan een der oudste plaatsen der mo-derne Europese cultuur en in den grond verwortelde democratische ge-dachten, die wordt optimistisch. Hij buigt zich voor Protagonisten-symbool van ieder Europees verzetsbeweging tegen berekenend geweld over den geest, voor de heroïsche Nederlands vlag.

"Hij"

(Museum copy)
Bismund
Juridisch
21 11 46
Ch. B. van der
W. A. van
R. van
11/10/46
27/10/46
A.

Hij hoopt niet alleen, hij gelooft, nee, meer nog, hij voelt en weet dat Europa trots alles niet aan het einde, maar voor een nieuw begin van zijn missie staat.

De geografische bepaling van plaats, van waaruit een Europees thema behandeld wordt, is heden niet belangeloos. Menig perspectief opent zich vanuit Westers of Oosters gezichtspunt. Menige nuance van het denken en de uitdrukkingsvorm variëren. De Europees geest is polyglot en zal het blijven. De Europees cultuur, veelkleurig als de regenboog, vergaat gelijk het regenboogwonder, wanneer de gemeenschappelijke lichtbron oplicht. De Europees mode - in willen en werken - is naar smaak en gewoonte vooruitgegaan. Wellicht hebben wij voor goed geleerd, dat slechts een enkele vijand gevaarlijk wordt en wel absoluut dodelijk nl. ieder product uit fantasie-armoede en betoverende brutaliteit, dat men wellicht alleen als een smakeloosheid ondervindt, om dan op een goedemdag, gedrongen in een keurslijf, in een vastgesteld uniform, te ontwaken.

Wie altijd van Europa spreekt en daaraan gelooft, denkt daarbij het eerste aan zijn eigen vaderland. Ook wanneer hij op zeer groten afstand is, en wellicht sedert zeer langen tijd daar niet meer persoonlijk meeleeft. Geen andere belevenis, geen geluk en geen enkele levensvervulling, zal den Europees denkenden mens zijn vaderland doen vergeten. En niemand, evenmin als ik, kan dat heimwee verdrijven, zolang hij meent, dat het normaal verder bestaan van zijn land, nog maar weinig betekent, dat de toekomst dan alleen verzekerd is wanneer hem een gezicht op en een uitweg naar Europa blijft. Want niet vergankelijke vormen, doch geest en culturele basis beslissen. Hiermede wil ik niets zeggen ten nadele van het Kosmopolitisme. Maar het is geen constructief politiek denken, veeleer is het een gevoelmatische beslissende, op algemene menselijkheid gericht totaalbeeld. Het kan niet duidelijk genoeg naar voren gebracht worden, dat iedere actieve Europeer, ook wanneer hij in een kleine staat thuis hoort, ergens een boven-nationale en tussenstaatkundige ordening op zelfsbestaansgronden wensen mag. Deze wordt echter als bouwmeester en arbeider in eerste linie niet door Kosmopoliten, wel echter door patriotten aangedurfd. Wat patriotten zijn - die in het uur, als het er op aan komt geen onderscheid kennen, noch herkomst, noch politieke of religieuze belijdenis, noch ras, noch beroepsmatige en sociale afzijdigheid - dat behoeven werkelijk beproefde volkeren als de onze, die een groot stuk van hun ontwikkelingsgang eens te samen gingen en dan in vruchtbare wisselwerking, na rijp beraad zich zonder nawerkende wraak in vriendschap scheidden, dat behoeven Nederlanders en Oostenrijkers elkander niet te verklaren. Juist in de laatste ontwikkeling is zowel hier als elders getoond, dat in de mannen en de vrouwen, die behoorden tot de verzetsgroepen, zich de beste patriotten, het beste Europees denken en het geloof aan de idealen van de menselijkheid verenigden. Dit vooropgezet, geldt het bij de poging de Europees problematiek te bespreken, iedere extremiteit te vermijden. Zwart-wit ververij is bij politieke analyses niet zinvol, en fatalistisch pessimisme even zo goedkoop, als het gewilde optimistische kleurtje, dat voor iederen prijs wensen voor feiten neemt. Wie heden ergens in Europa thuis is, doet goed er aan bij gelegenheid John Milton na te slaan - reeds voor 300 jaar was het verloren paradijs een begrip, en in hem de slagzin - "Long is the way and hard, that out of hell leads up to light". Vlakke brutaliteit en overdreven nuchter schijnende zakelijkheid zijn regelmatig naderende gevaren, die een oogenblik tot declamatorische pathos voeren of zich op andere wijze wagen aan te subjectieve interessanmakerij en zich daardoor in eigen eng gezichtsbeeld verliezen. Wie naar de toekomst van Europa vraagt, moet weten, dat het daarbij niet alleen gaat om Europa als geografisch begrip, ook niet als economische eenheid en in geen geval om zijn politieke

"organisatie"

Er is de
handel
keeft

organisatie. Niet als geografisch begrip, omdat daardoor een vraag om ruimte bestaat, waarin Oost en West elkaar benadelen. Wij weten, dat Europa in "eerste Linie" in onbestreden mate geörienteerd is op het Westen, doch toch niet bijzonder het Oosten kan. En wij weten verder, dat van een bepaalde Linie in midden-Europa, die zich in den loop van de laatste gebeurtenissen ongetwijfeld naar het Westen verschoven heeft, een scherpe scheiding niet mogelijk is en de grenzen in elkan- der vloeien. Wij weten het echter ook en zullen het nimmer vergeten, dat alle ruimte van ondergeschikt belang is, en dat de sterkere zich doorzet naar de materiële - maar ook naar de geestelijke zijde. Ook de economische eenheid is niet het kernprobleem van ons continent. Zo, voor de hand liggend voor den verdediger - wanneer hij zou willen - een Pan-Europees gedachte lijkt; met handelsgeest te argumenteren is vanzelfsprekend, verlokend en zo gezien nog het eenvoudigste. Wie echter de Europeesche crisis, als een crisis van Europees denken, in de ogen kijkt / met het dubbelgezicht, zoals het zich in den tegenwoordigen tijd voordoet en de toekomst beangstigt, die doet er beter aan bij zijn beschouwingen niet van den handelssector uit te ~~stapen~~. De Europeesche handelseenheid is ook in het verleden een droombeeld geweest van theoretici; zij wordt thans ook door politiek-denkende menschen bevorderd, maar is in werkelijkheid tot nu toe nog nooit voorgekomen. Hoe waaghalzerig het in dezen tijd van handel en handelstechniek ook mag klinken, de handelsgeest is van secundaire aard om Europa te ver- lossen, voor zover nl. als zij niet vooruitgang, doch alleen een ver- vulling en een gevolg betekent. Het naar voren brengen van iedere ge- zonde handelsgeest is altijd nog gezonde politiek geweest. Dat heeft men van ons Oostenrijkers in ons eigen volk jammer genoeg te weinig aangenomen, toen wij niet moe werden te wijzen op iedere Duitsche pro- periteit, die het nationale magnetisme van het derde rijk vóór 1938 versterkte. Een georganiseerde handelsgeest zal nooit mogelijk zijn, zonder dat een zorgvuldige afgestemde georganiseerde Europeesche poli- tiek daaraan voorafgaat. Twee mogelijkheden zijn onbetwistbaar: "Ten eerste, dat het doornige en veelbesproken probleem van een politieke organisatie van ons continent, trots alle pogingen daartoe, tot heden steeds mislukt is. Waarom mislukte in Europa, wat in Amerika in zeer korten tijd en met zeer geringe offers wel gelukt is?" Daar in Europa de oorspronkelijke gezonde federalistische gedachte, zij het een dy- nastieke-, zij het een nog veel ergere nationale hegemonale-naar voren deed komen, zodat tot heden nog iedere poging daartoe met de catastrofe van een nationaal imperialisme eindigde. Iedere catastro- phe op dit gebied brengt geheel Europa een schrede verder ~~tot~~ den afgrond. Daaruit komt de tweede onbetwistbare thesis voort.

Deze politieke ~~grond~~ uiteenzetting of ook wel geschiedkundige uit- eenzetting van Europa brengt een - wel zeer verlokende maar concrete binding van de Europeesche staten naar voren, zonder welke Europa in de naaste toekomst een begrip zonder inhoud zal zijn, zodat het wordt zoals een Amerikaans dichter het heeft genoemd: "A precious cultural museum". Wij mogen daarom niet moe worden, voor een grotere Europeesche eenheid te strijden, we mogen niet aan een Europeesche toekomst twijfelen alhoewel de oplossing van het probleem ~~aan~~ politieke zijde altijd weer door onoverwinnelijk schijnende moeilijkheden geremd wordt. De grote leermeester "geschiedenis" toont aan, dat trots alle mislukkin- gen, in den loop der eeuwen steeds weer herhaald, bij de vaak bloedige pogingen om de politieke Europeesche ruimte, in de tijd van het groot- ste gevaar en de grootste nood steeds weer, hoe klein ook en met wel- ke geringe mogelijkheden ook, een Europeesche belangengemeenschap ont- stond en de Europeesche gedachte als vlag gediend heeft. Zo, was het in den grootsten nood in Nederland, België en Luxemburg, in Denemarken

4.

en Noorwegen. Zo was en zo bleef het - symbolisch voor ons alleen, een Europees voorbeeld - in het Zwitsersche eedgenootschap, en zo was het ook ondanks alle uiterlijke schijn in Oostenrijk. Dit werd gedaan, zolang als het mogelijk was en met ^{de} vertwijfeldste middelen, ~~voor~~ voor zijn leven, maar ook, en wel in de Duitsche taal, voor Europa en in de geest der machten, die destijds de Europeesche gedachte voorstonden, en het heeft overeenkomstig zijn volkenrechtelijke verplichtingen trouw gestreden.

De Europeesche gedachte was en bleef trots alles levendig, omdat er nog altijd Europeanen waren. En dit gaf den ~~duits~~ slag. Niet zoo zeer Europeesche Statenbonden en landen; in de beslissende grote uren hebben altijd nog enkele Europeanen dit continent gered. Niemand weet of de toekomst en het lot van Europa nog een actueel thema was, maar in 1940/1941 heeft de demonisch bezeten Adolf Hitler in den werkelijk groten Europeescher Winston Churchill zijn meester gevonden. Het is toch zo; wanneer wij vandaag van Europa spreken, dan denken we aan een bepaald cultuurbeeld en aan een helder geestelijk gevormde houding. De scheppende drager van een idee en vertegenwoordiger van een omvangrijke cultuur is tenslotte nooit een collectiviteit, doch altijd een enkel mens geweest. Zo komt het dat de vraag naar Europa, ~~zowel in eerste linie als in beslissende linie naar Europeesche geest en cultuur, op vandaag meer dan één typische Europeesche vorm geeft.~~ Zet deze ~~zich~~ door, dan zal hij vroeg of laat tot de nodige - en overeenkomstig de tijdsomstandigheden, tot zijn ~~vervulling~~ ^{vervulling} komen - en ook dan, ~~wanneer~~ ^{wanneer} op dat oogenblik de wegen nog niet helder zichtbaar zijn, ~~nl.~~ tot de politieke eenheid van ons continent als dwingende basis voor zijn handelsgeest en zijn beschaafden vooruitgang. Een ding staat echter zonder twijfel vast, nl. dat de typische Europeesche een Christen is. Daarbij zegt het weinig of hij zich nu zelf als zodanig belijdt of dat hij zijn Christendom zelfs niet meer bewust is. Ieder zonder onderscheid van taal, geloof of ras, die niet in zijn eigen enge ruimte van zijn nationalisme is verstikt, noch in het te grote van een internationaal Imperialisme verloren is gegaan, en die daarmee een Europeesche ideaal voor ogen ziet, zal toch in zijn onderbewustzijn ergens nog een Christen zijn en bereid, ~~de~~ ^{de} christelijke cultuuridealen uit te dragen.

~~Een zoo zeer~~ is een tweede reden: De gezworen vijand van een werkelijk levendig levenskrachtig Europeesche concept is de Anti-Christ, en wel in de woordelijke betekenis van dit woord: Hij, voor wien iedere eucomenische gedachtengang verloren ging, ^{de} laatste, onveranderlijke en beslissende normen niet heeft onderkend, en die in de rangorde van de waarde zich vergist, ^{daar} hij eerst de staat, dan het vaderland, dan het ras en somtijds grote, deels imaginaire waarden vergoddelijkt.

Wat heeft dan eigenlijk den typischen Europeescher gevormd?

Biologisch - de steeds doorgaande menging en enge nabuurschap van de verschillende bloedströmen der in relatieven enge ruimten bij elkaar levende volkeren.

Historisch - de verdediging van gelijke levensidealen tegen de in de loop der eeuwen verscheidene malen herhaalde pogingen tot inmenging van buitenstaande machten.

Sociologisch - de steeds voortdurende strijd tegen de onderscheiding van heren en slaven.

Geestelijk - cultureel - als laatste van iederen invloed van de oudste stadscultuur gaat, ^{evenals} van Nederland, het idee van zelfregering, menschenrecht en menselijke waarde ver in ons Europeesche land terug; idealen, die lang voor de moderne ideeën en hun schijnbaar liberaalen grondslag in werkelijkheid afstammen van het oeroude geloof

"aan"

aan het gemeenschappelijke kinschap Gods en de gemeenschappelijke bestemming aller menschen ~~menschen~~ ^{menschen}. Het Europees type ~~zet voorop~~ ^{aanvaardt}, dat recht voor macht gaat. Deze fundamentele grondstelling is een oeroud christelijk erfgoed. Wij hebben te belijden in den dubbele zin van dit woord, dat het christelijke theorie is. Daartegenover staat, dat iedere andere grondstelling "la force prime le droit", die op Kains en Abels tijd terugreikt en zoo oud is als de menselijke zonde: Louis XIV heeft dit niet minder gehuldigd dan Frederik II van Pruisen. Aan het begin stond het positieve recht, reeds lang voordat hij filosofisch ~~scholastisch~~ ^{positief} ~~onderricht~~ was, en aan zijn einde de papierbladentheorie als de laatste beslissing der wijsheid van alle volkerenrechten. Geen twijfel, wij moeten belijden, dat hij praktisch Europees was.

Wij klagen met recht over den slechte geest van het Nationalisme die in zijn verscheidene vormen, niet alleen de Duitsers, doch de gehele wereld naar den afgrond heeft gebracht. Nationalisme is niets anders dan ieder ongezonder opschroeven van het op zich zelf gezonde nationale gevoel, zonder welke de Europeesche cultuur en de Europeesche menschen niet denkbaar is.

Het nationaal gevoel, dat de belijdenis van den trots van het eigen volk uitdrukt, is als principe de ordening van een gezonde geestelijke vooruitgang, een opbouwend element in de wonderbaarlijke geestesgesteldheid van Europa. Nationaal chauvinisme leidt tot meerwaardaan, het verstoort het naast elkaar leven, daar het over elkaar heersen wil, hetgeen uiteindelijk tot oorlog voert. Daarmee is echter de vraag aangesneden, die ieder aan de toekomst stelt als het gaat over het lot van Europa. Wij dachten daarbij niet aan den groten ziener uit het Oosten Leo Tolstoi en zijn "Oorlog en Vrede".

Zou het lot van het Europa een nieuwe oorlog zijn?

Dit is wel de vraag, die de grote meerderheid van alle menschen, die zich niet om theorieën bekommeren, met bange zorg, dikwijls ook in brandende vertwijfeling ~~stelt~~ ^{stelt}. De vraag van een moeder, die om het lot van haar kinderen siddert, van den vader, die gaarne wil weten, hoe het er eigenlijk voor staat. Misschien een tweede of een derde maal met den opbouw van het verlorene beginnen. De diagnose van den verleden tijd is heden niet zwaar. Zij, die in onze beslissende dagen de zware last van de verantwoording dragen, hebben zich menigmaal en eensluidend voldoende verklaard.

Het militarisme is niets anders dan de eerstgeboren zoon uit die vermeende politiek verstandige, die expansie voor zijn staat met het nationale gevoel verbonden heeft. Dat was ook tijdens Napoleon niet anders. Wordt nu een van de genoemde dingen tot rassentheorie uitgebouwd, dan is het laatste schaamtegevoel verdwenen. Daarmee drijft hij echter tot de onbarmhartigheid van het collectieve egoïsme, die met of zonder mythe tot barbaarsheid, d.w.z. in het algemeen, en tot immer nieuwe en totaler oorlogen in het bijzonder, voert. Dit alles ronduit te zeggen is heilzaam. Een verschrikkelijke vergissing ware het, te hopen, dat met oordelen, conferenties en ~~staten~~ ^{staten}, de gevarenhaard voor de toekomst zou worden verstikt. Wat vandaag hieromtrent te zeggen is, hadden voor 100 jaar Chateaubriand en Madame de Staël weinig anders kunnen uiteen zetten. Het komt er echter op aan, dat de Europeanen zich praktisch als een geheel harmonisch met de christelijke theorie vereenigen. Dit ene valt niet te ontkennen, wij hebben beleefd en geleden en ondervonden waarheen de miskennis van dezen samenhang gevoerd heeft.

Nu is niet alleen de Europeaan geïnteresseerd in de vraag: Oorlog of vrede, omdat iedere localisering van internationale conflicten, zelfs wanneer zij op bepaalde tijden gelukken zou, in hun verdere ontwikkeling een problematische zaak blijft. Wanneer in samenhang met de open vragen, naar het lot van Europa, van het Europeesche cultuurbeeld en zijn dragers, de typische Europeaan het antwoord geeft; wanneer verder de typische Europeaan als christen getekend wordt, dan volgt hieruit vanzelf, dat het ~~de~~ ^{de} slaggevend criterium niet de taal is en evenmin de "bijzondere"

bijzondere aard, die door nationale saamhorigheid en door de betekenis van het engere vaderland ontstaan is. Ook degene, die aan de toekomstige verenigde Staten van Europa denkt - en wij moeten daaraan denken - heeft hierbij niet de tendens de éénmaking van het levensrythme en de tongval in het oog. Europa en Amerika zijn altijd en zullen altijd verschillend zijn. En het is mogelijk, dat de weg van Dante, Shakespeare en Goethe tot Dostojewski en Victor Hugo, tot Ibsen en Anatol France, waarschijnlijk korter is, als die van Lord Byron en Charles Dickens tot Upton, Sinclair en Theodor Dreiser. Niettegenstaande de Atlantische Oceaan daartussen ligt, staan Europa en Amerika van alle continenten het dichtst bij elkaar.

Hoe glorievol de opkomst der nieuwe wereld ook geweest is, hoe duidelijk hun technische en maatschappelijke overheersing, hun bekwaamheid en genie, en hoe duidelijk daarop gebaseerd, hun vooraanstaande plaats in de wereld op ~~vandaag~~ naar voren treedt, zo onbetwistbaar is het, dat die Amerikaanse cultuurzelfstandigheid op Europees ~~schon~~ grondslag is opgebouwd en in den grond de Europees ~~de~~ cultuur overgenomen heeft.

Hier zowel als daar geldt als schoonste formulering van cultureel streven de oude onsterfelijke zin uit de Bergrede: "...Beati pacifici quoniam filii Dei vocabuntur..."

En daarmee staat de vraag weer voor ons: "oorlog of vrede?"

Wien de voorgeschiedenis van de beide laatste oorlogen voor ogen staat - van Engels ~~standpunt~~ uit gezien - zal de innerlijke bruuske bewoording van de formulering die zij hebben, niet ~~af~~ strijden.

Niemand weet hoe de geschiedenis zich zou hebben ontwikkeld, wanneer het hoogste motief van de absolute vredeswil, iedere politiek van tolereren niet bevorderd had, die in het jaar 1936 de eenzijdige militairisering van het Rijnland en de in 1938 geannexeerde gebieden niet onbesproken kan doen blijven.

De gehele wereld is het ermee eens, dat het hoofdprobleem in de werkelijke organisatie van de vrede, het lot van Europa bezegelt.

Daarin ligt het lot van Europa bezegeld. Of dit probleem gelukkig opgelost zal worden, zal worden beslist in de bonden van ons continent. De zin van de episode Hitler, als de demonische van alle vernietigers en de verstoorder van de nieuwe ~~w~~ tijd, is dat zijn vergissing in het denken der laatste generaties tot de uiterste consequenties en daarmee tot het absurde gevoerd heeft, nl. tot de springstoffencultuur en de uniformpaedagogiek. Er is slechts een ding, dat daarvoor in de plaats kan treden en wel de Europees ~~de~~ solidariteit, die in nieuw Staats- en Volkerenrecht denkt.

Et in terra pax hominibus bonae voluntatis

Wij hebben het recht en de plicht, trots alles de genade aan te nemen.

En daadwerkelijk ~~voor~~ ^{breken} voor een ieder, die het zien wil, uit de ondoorzichtige wolken, drie hoopvolle stralen.

Als eerste: het vermeerderde bewustzijn van de lotsverbondenheid van alle volkeren, die neiging hebben om internationale samenwerking te bevorderen, tot veredeling, voorkoming van marktverstoring en standaard.

Als tweede: Met innerlijke vreugde en onuitsprekelijke dankbaarheid is het richt de wereld zich naar het katholieke wereldbeeld.

Als laatste: De voortschrijdende gezondmaking van de wereld. Duidelijk merkbaar is het verminderen van het venijn in de ~~w~~ hingsstrijd.

De Engels ~~de~~ professor Edward Harlett Carr schrijft in zijn in 1943 verschenen boek "Conditions of peace", dat de overwinnaars van de ~~w~~ eerste wereldoorlog den vrede verloren hebben, daar zij de ware idealen, democratie en zelfbestemming der volkeren in de gedachtenwereld van 1900 overbrachten naar het jaar 2000. Daaruit is een crisisstemming gegroeid, die Duitsland en Rusland tegenover elkaar stelde

op politiek gebied en evenzeer op maatschappelijk gebied.

Toen Hitler in den tijd voor den oorlog altijd weer in zijn toespraken de massa als het ware inhamerde, dat hij de vrije hand wilde hebben in de grondstoffengebieden, en daarmee de wrede van Versailles aanviel, heeft hij vals geredeneerd. Geen enkel land ter wereld heeft gedurende de wredestijd moeilijkheden gehad bij de voorziening van grondstoffen, zeker niet als het in staat was deze met eigen betalingsmiddelen te voldoen. Hitler formuleerde dit punt het beste een jaar voor het uitbreken van den oorlog, toen hij zeide: "Duitsland kan alles verdragen, slechts niet dat zijn export aan een wereldmarkt onthouden wordt." Ik zie het thans nog precies zo in, als ik het destijds inzag - in de cel van een gevangenis - bij het aanhoren van een rede van Hitler: dit was de ware grond voor Hitler om een oorlog te beginnen. Wie datgene, wat hij nodig heeft om te leven niet kan verkrijgen en niet betalen kan - zo meent de Engelsman Carr -, die moet bedelen, borgen of lehen, of stelen. En zo heeft Duitsland vanaf 1920 tot 1925 gebedeld, van 1925 tot 1930 geleend en sedert 1933 heeft het zich voorgenomen te stelen. In de officiële taal in Duitsland was voor "stelen", het begrip "organiseren" ingevoerd, en overigens luiden de nieuwe termen: "Recht op levensruimte", "Nieuwe Europese ordening", enz.

Winston Churchill meende na de eerste wereldoorlog: "De Duitsers zijn op 11 November 1918 niet op het wereldterrein overwonnen, maar zij zijn door de gehele wereld veroordeeld geworden.

Door het voortduren van de blokkade na den oorlog waren de overwinnaars in de ogen van de Duitsers door niets meer tegen te houden als door naakt geweld. Wanneer niet alle tekenen bedriegen, hebben wij van de komende vredesverdragen niet meer te verwachten als in 1919-1920 het geval was, b.v. volksstemmingen in het raam van het zelfbestemmingsrecht van de volkeren, enz.

Het is zelfs de vraag of het juist is zich te interesseren voor grensveranderingen en om fantastische kosten op te leggen voor oorlogsschulden. Men denke hier aan de steeds voorkomende mogelijkheid tot het ontstaan van crisishaarden in Europa.

Wie in het hart van Europa thuis is - b.v. de echte Oostenrijker - of hij ook al links of rechts staat, of rood of zwart denkt, kan slechts met de grootste omzichtigheid de verdere ontwikkeling volgen, daar onderwerpen, gelijk aan de oude "Genfer Geleise" zo gemakkelijk het lot van een vaderland bezegelen kunnen.

De ontwikkeling van ons continent is in een wazige sluier verborgen. Het enige wat zichtbaar is zijn de invloeden. Dit alles betekent, - wanneer het zo blijft - in waarheid niets anders, dan dat, wat de Italiaan Francesco Nitti "La disgregazione dell' Europa" genoemd heeft.

Niettegenstaande alles zal in de toekomst een Europa zonder Duitsland en Duitsers niet mogelijk zijn. Het mag wellicht een reactieverschijnsel zijn in de ontwikkeling van de laatste 100 jaar, dat de krachtcentrums zich ontwikkeld hebben aan de randen van het continent - Londen, Parijs, Moskou en Berlijn zijn sprekende getuigen - , Weenen vooral was de aantrekkingskracht van buiten.

Wat zich in de jaren 1000, 1500 en 1900 nog als normaal voerdeed, zal in 1950 noodzakelijk zijn. Wanneer Hitler dan ook niet tot zijn bereikte, dan is het hoofdzakelijk daardoor, dat hij meende, dit te kunnen bereiken met middelen die, alhoewel ook 100 of 500 jaar geleden moreel niet te verantwoorden, toen wel tot een gunstig resultaat hadden kunnen leiden.

Europa laat zich niet door geweld of door terreur bedwingen, want het plaatst de moraliteit van den Europeaan boven alles.

Wij, Oostenrijk, als typisch land uit het midden van Europa, even ver verwijderd van het Westen als het Oosten, met een hoofdstad als brug om naar het Oosten of het Westen te gaan, wij, hebben er ons nooit op beroemd de tweede Duitse Staat te zijn.

"Juist"

Juist dit werd in het Westen nooit goed begrepen. Seipel bedoelde daarmee nooit de noodwendige theorieën in nationalistischen zin, doch wilde veeleer het meer omvattende Europees concept bevestigen. Immers sedert Bismarck's tijd leek de Duits taal in de mond van Oostenrijkers en Zwitsers normaal. Het was toch een geweldig verlies voor de wereld, als de taal van een Goethe en de Duits romantici niet meer verstaan werd, als onze Franz Grillpalzer, Adalbert Stifter en Anton Wildgans ten onder gingen. Want laten wij ons niet vergissen, hij die deze bijzondere tongval niet kent, blijft van de bron van de toverfluit van Mozart en de liederen van Franz Schubert uitgesloten.

7 Jaren lang stond een duizendjarig uurwerk stil en nu de druk van Europa is weggenomen, ligt een kostbaar huis in puin.

Adolf Hitler heeft toch eens van het balkon van de Wiener Hofburg verklaard, toen hij zijn triomphalen intocht hield op 16 Maart 1938, bij de inlijving van Oostenrijk bij het grote Duits Rijk: "Weenen is een kostbare parel, voor welks voortbestaan ik verder zorg zal dragen". Dat was het begin van de veelgeroemde duizend jaren.....

Wij hadden twee jaren daarvoor in Juli 1936 een veel becritiseerd verdrag met Duitsland gesloten. Niet uit liefde of vertrouwen, doch alleen om een maatschappelijke crisis, tijdens een reeds drie jaar durende boycot van Duits zijde en dat in officiële vredestijd. Wij konden zo niet blijven leven, als wij als zelfstandige staat wilden blijven voortbestaan, maar voor alles omdat Hitler met zijn eigen handtekening destijds voor de eerste keer - niet de laatste keer - onafhankelijkheid en de soevereiniteit van ons Oostenrijks vaderland beloofd had en zich verplicht had te respecteren. Een jaar later, midden 1937, werd ik geïnterviewd door een Belgische courant, naar ik meen "La libre Belgique", over het Oostenrijks standpunt betreffende de agressieve Duits houding. In de lopp van het gesprek werd gevraagd: "Wat denkt U van het duizend-jarenplan?" Het antwoord was moeilijk te formuleren, daar ik uiteraard voorzichtig moest zijn en mijn antwoord aan mijn overmachtigen buurman aanknopingspunten kon geven. Ik meende dan ook, bij wijze van spreken, "Het valt zwaar slechts 100 jaar na Napoleon aan een duizendjarige oplossing te geloven". Dit was echter het startschot voor een nieuwe propaganda tegen Oostenrijk. Daarmede - met deze bescheiden en naar ik meen onaanvechtbare meningsuiting - , zo werd mij door het Duits propagandaministerie verklaard, was het duidelijkste bewijs geleverd voor de verdragsbreuk door Oostenrijk en zijn volksverraderlijke regering. In alle geschiedenisboeken op de Duits scholen in gebruik kon men deze verdragsbreuk van Oostenrijk en zijn verantwoordelijke mannen lezen.

De latere aanklacht van de Gestapo; de onopgehelderde reden waarom men mij niet voor een volksgerecht gevoerd heeft niettegenstaande dat Himmler persoonlijk in 1938 mij dit nog in het vooruitzicht stelde.

Dat het hele geval geen duizend en geen honderd jaar duren zou, was zeker. Dat het voor mijn Oostenrijk slechts de 7 Bijbelse jaren zou duren, was natuurlijk niet uitgemaakt. Slechts de versterking, de vernietiging van bloed, het menselijke en de schending van humanitaire gedachten zijn bij God voldoende voor 1000 jaar.

Moge de levende generatie de vingerwijzing van de geschiedenis, de taal der ruïnen, de miljoenen malen herhaalde kreet van de gekwelde mensheid verstaan, tijdig verstaan.

Op Nederlands bodem met zijn nuchtere mensen is het gemakkelijker om de waarheid van de nevel te onderscheiden.

Wat is er overgebleven van het wereldbeeld, dat zich 1000 jaar geleden ontwikkelde en ontworpen werd door Karel de Grote? Alleen één ding: Het Katholicisme. Men komt er niet langs, of we het belijden of niet. En iedere poging om er langs heen te zien of het te vernietigen, is geëindigd in een zee van bloed en tranen. Niet iedere Europeaan kan overtuigd christen zijn, maar zonder overtuigde christenen kan er geen herleving van Europa mogelijk zijn.

Wat voor leed of lot ook achter ons ligt - voor de enkeling of voor het hele volk - trots alles zal geprezen worden wat eens een groot "Afrikaander"

Afrikaander, Generaal Smuts, reeds in 1918 van den Volkenbond hoopte: "There's no doubt, that man-kind is once more on the move". The tents have been struck, and the caravan of humanity is once more on the march.

Den Haag zal en moet weer het symbool van de vrede zijn en worden. Dit wordt U gezegd door hem, die denkt zoals U denkt. God Bescherm Nederland". (applaus).

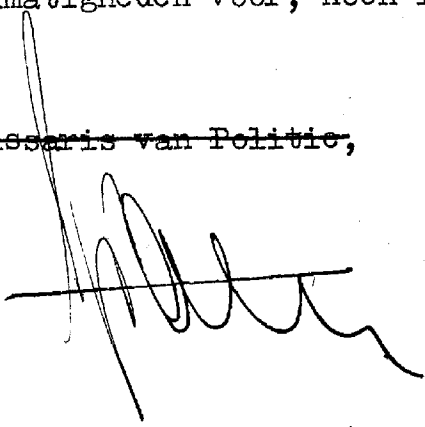
Hiermede was de rede van von Schussnig ten einde. De rede duurde ongeveer anderhalf uur en was niet overal in de zaal geheel verstaanbaar.

De voorzitter sloot de vergadering, na dank te hebben gebracht aan de spreker en na de aanwezigen te hebben aangespoord de vergaderingen van de R.K. Centrale ^{gezigd} ~~steeds~~ te bezoeken. Tot slot werd het Wilhelmus gezongen.

Er deden zich geen onregelmatigheden voor, noch in, noch buiten de zaal.

~~O/K.~~

~~De Commissaris van Politie,~~

A large, stylized handwritten signature in black ink, written over a horizontal line. The signature is somewhat illegible but appears to be a personal name.